

به نام یگانه معمار هستی

بررسی مرمت و احیای خیابان های تاریخی

آثار دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین

زیر نظر: دکتر حسین سلطان زاده

(ویرایش علمی و نظارت)

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

پدید آورندگان:

سهیلا برجی - زهره جهانبخش - نازنین چگینی - مریم خدابنده - زینب رضائی لیمایی - سمانه شاه محمدی -
ریحانه فرقان - زینب فرح دهر - فاطمه فریدونی - معصومه مجیدایی - سید کسری میرپادیاب

عنوان و نام پدیدآور	خیابان‌های تاریخی: (بررسی مرمت و احیای خیابان‌های تاریخی) / پدیدآورندگان سهیلا برجی ... [و دیگران] زیر نظر حسین سلطان‌زاده.
مشخصات نشر	تهران: چهارطاق، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۴۲ ص: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نقشه (رنگی).
شابک	۱۶۰۰۰۰ ریال: 978-600-95659-4-8
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	سهیلا برجی، زهره جهانبخش، نازنین چگینی، مریم خداپنده، زینب رمضان‌لیمانی، سمانه شاه‌محمدی ...
عنوان دیگر	(بررسی مرمت و احیای خیابان‌های تاریخی) ...
موضوع	خیابان‌ها -- نگهداری و مرمت
موضوع	Streets -- Conservation and restoration
موضوع	خیابان‌ها -- طرح و ساختمان
موضوع	Streets -- Design and construction
موضوع	شهرسازی
موضوع	City planning
شناسه افزوده	برجی، سهیلا، ۱۳۶۵ -
شناسه افزوده	سلطان‌زاده، حسین، ۱۳۳۵ -
رده بندی کنگره	۱۲۶۱۵ خ ۹۹ / NA۹۰۵۳
رده بندی دیویی	۷۱۱/۴۱
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۱۶۳۰۵

عنوان کتاب	بررسی مرمت و احیای خیابان‌های تاریخی
زیر نظر	دکتر حسین سلطان‌زاده (ویرایش علمی - نظارت)
ناشر:	انتشارات چهارطاق
طراح جلد و	
صفحه آرای	با همکاری نازنین چگینی
ویراستار	با همکاری نازنین چگینی
چاپ و صحافی	چاپ کهن
سال انتشار	۱۳۹۵
نوبت چاپ	اول، ۱۳۹۵
شمارگان	۵۰۰ نسخه
قیمت	۱۶۰۰۰۰ ریال
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۵۶۵۹-۴-۸

مسئولیت مقالات بر عهده نویسندگان است.

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

انتشارات چهارطاق

۱۳۹۴

فهرست

۵	مقدمه
۷	آلمان؛ بازسازی و احیای خیابان فردریک در برلین / ریخانه فرقان
۱۷	اسپانیا؛ چگونگی بازسازی خیابان رامیلا در شهر بارسلون / فاطمه فریدونی
۲۷	اسپانیا؛ بررسی شاخصه های موثر در جهت احیای خیابان گرن ویا در مادرید / زهره جهانپخش
۳۷	انگلستان؛ بررسی مرمت و احیاء خیابان دروازه شرقی در شهر چستر / سهیلا برجی
۵۱	انگلستان؛ بازشناسی بافت باخی خیابان مارگارت، هسته تاریخی شهر لندن / معصومه مجیدی
۶۳	ترکیه؛ بازشناسی خیابان اسقلال در شهر استانبول / سمانه شاه محمدی
۷۵	روسیه؛ مرمت و احیای خیابان آرمانسکویا / سید محمد رمضان لیمایی
۸۹	سوئد؛ چگونگی بازسازی خیابان واسترلانگاتان در استکهلم / مریم خداپنده
۹۹	فرانسه؛ چگونگی بازسازی خیابان اپرا در پاریس / زینب فر
۱۱۱	لهستان؛ بررسی نسبی کیفیت ذهنی خیابان گروسکا در شهر کراکوف / سید کبری میریادیاب
۱۲۱	لهستان، بررسی نسبی کیفیت عینی در خیابان گروسکا شهر ورشو / سید کبری میریادیاب
۱۳۱	یونان؛ چگونگی احیا خیابان ارمو در آتن / نازنین چگینی

به نام پروردگار یکتا

خیابان

در یک طبقه بندی کلی از شهرهای کهن می توان آن ها را از نظر چگونگی طراحی شبکه ارتباطات شهری به دو دسته تقسیم کرد، نخست، شهرهایی که دارای شبکه ارتباطی ارگانیک هستند که در پی توسعه یک روستا یا سکونتگاه کوچک شکل گرفته بودند، یا به تاثیر از نوعی ساختار ایلی و قبیله ای پدید آمده بودند. دوم، شهرهایی که با شبکه ارتباطی طراحی شده و هندسی شکل گرفته بودند، که نمونه هایی از این نوع شهر ها را می توان در ایران باستان، روم باستان و برخی از نقاط جهان یافت.

به طور معمول بسیاری از شهرهایی که با یک طرح از پیش اندیشیده شده ساخته می شدند، دارای شکل و ترکیبی منظم و هندسی بودند. در این حالت، معمار و خیابان هایی مستقیم و متقاطع پدید می آمدند که به طور معمول دو خیابان اصلی متقاطع مهمترین خیابان ها را شکل می دادند که در مواردی بازار و بعضی از فضاهای مهم و عمومی در کنار یک یا هر دو خیابان اصلی متقاطع قرار داشتند. به این ترتیب پیشینه شکل گیری راه مستقیم یا خیابان را می توان هزاره اول پیش از میلاد یا در موارد بسیار محدود شاید حتی پیش از آن بتوان نسبت داد.

نوع دیگری از خیابان یا راه مستقیم، عبارت از مسیرهای سبز طراحی شده مستقیم برای گذران فراغت است که پیشینه آن به قرن ها قبل در ایران و در برخی مناطق جهان می رسد. در ایران به راه مستقیمی که در دو سوی آن درخت کاشته می شد، خیابان می گفتند، چنان که به راه مستقیم درون باغ ها نیز خیابان گفته می شد، چهار باغ های خطی را می توان از این نوع خیابان ها به شمار آورد که در برخی نقاط اروپا به آن بولوار گفته می شد. بولوار به عنوان عبور کالسکه و درشکه نیز مورد استفاده قرار می گرفتند، در حالی که در ایران کهن کمتر از کالسکه و درشکه استفاده می شد و عابران پیاده بیشتر از چهار باغ ها استفاده می کردند. پس از آن که ابتدا کالسکه و سپس اتومبیل در اواخر دوره قاجار در ایران مورد استفاده قرار گرفت، راه های مستقیم و هموار برای آن ها مورد نیاز بود که به سبب وجود سابقه خیابان ها به عنوان راه های مستقیم در ایران خیابان نیز برای این منظور استفاده شد.

شکل گیری خیابان ها یا مسیرهای مستقیم اتومبیل رو را می توان سومین تحول در تکوین مسیرهای راست و مستقیم به شمار آورد که چگونگی شکل گیری و توسعه آن ها در سرزمین های دیگر به صورت های گوناگون بوده است. در این مجموعه به چگونگی شکل گیری، توسعه و همچنین در مواردی بازسازی آن ها توجه می شود.

این اثر حاصل یکی از تمرین هایی است که در طرح دو معماری کارشناسی ارشد و به عنوان یک بررسی نظری برای طراحی معماری در دانشگاه آزاد اسلامی قزوین در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ و در مدت بسیار کوتاه و محدودی انجام شد و به همین سبب بدون کاستی نیست، اما به سبب این که در این زمینه اثری در دسترس دانشجویان نبودند، ایران قرار ندارد، این کار می تواند شروع مناسبی برای آنان باشد.

لازم است از جناب آقای دکتر مرتضی موسی خانی ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی قزوین که زمینه مناسبی برای انجام کارهای پژوهشی فوق برنامه پدید آورده اند، سپاس گزاری شود. همچنین از همه دانشجویان ارجمند و به ویژه سرکار خانم نازنین چگینی که گردآوری و سازماندهی نهایی مجموعه و طرح جلد آن را انجام داده اند، تشکر کنم.

حسین سلطان زاده

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی